

Saksframlegg

TILSYN UTENOM SKOLETID FOR FUNKSJONSHEMMEDE ELEVER

Arkivsaksnr.: 05/26755

Forslag til innstilling:

Bystyret gir sin tilslutning til rådmannens tiltak for å tilrettelegge tilsynsordninger utenom skoletid for elever som har omfattende og vedvarende hjelpebehov, på ungdomstrinnet og i videregående skole.

Tilbudene er frivillige og skal dekke tilsynsbehov utenom ordinær skole-/undervisningstid.

Bystyret gir sin tilslutning til at det innføres foreldrebetaling for disse tiltakene etter samme prinsipp som i skolefritidsordningen.

Trondheim kommune

Bakgrunn

Bystyret behandlet i sak 34/04 melding om kvalitet i skolefritidsordningen (SFO) i Trondheim kommune. Saken omfattet det ordinære og særskilte SFO-tilbudet fra 1-7 trinn. Med særskilt SFO menes her tilbudet til funksjonshemmede barn i grunnskolen, der opplæringsloven pålegger kommunen ansvar for SFO til og med 7 trinn. Erfaringsmessig vedvarer behovet for tilsyn utenom skoletid gjennom hele grunnskolen og i videregående skole for disse elevene. I denne saken drøftes kommunens ansvar og ressursbehov i forhold å kunne møte dette.

Vedtaket i bystyresak 34/04 omfatter en fellesmerknad om at for en del familier med barn med særskilte behov er et problem at SFO er stengt i deler av skolens ferier. Oppfølging av denne merknaden inngår i denne saken. Tilsynsbehovet for funksjonshemmede elever i ungdomskolealder og i videregående er også behandlet i Rehabiliteringsplanen 2005- 2008, bystyresak 19/05. I denne planen forutsettes det at behovet for slike ordninger skal avklares i god tid før overgang til ungdomsskolen og videregående.

Fakta

Det er totalt ca 230 barn med særskilte behov i Trondheimsskolene, Dalgård og Åsveien medregnet. I underkant av halvparten av disse er registrert med omfattende og vedvarende hjelpebehov som krever tilleggsressurser til SFO ved den enkelte skole. Skolenes forutsetninger for å tilrettelegge denne typen tilbud varierer ut fra arealer, elevgrunnlag og personalets kompetanse.

Kartleggingen fra 2004 viste at SFO fungerer godt som omsorgstilbud for funksjonshemmede elever. De ansatte har kunnskaper om disse elevenes spesielle tilsyns- og pleiebehov, og gjennom tilstedeværelse og nærhet av voksne får barna dekket behovet for oppfølging. Noen av de dårligst fungerende barna krever stor nøyaktighet fra personalet og i noen tilfeller også sykepleiefaglig kompetanse. Meldingen om kvaliteten i skolefritidsordningen viste at grunnskolene tar ansvar for et helhetlig skole-/dagtilbud til disse elevene.

Selv om skolene får tilleggsressurser trekkes det i mange situasjoner veksler på grunnbemanningen for å kunne gi tilstrekkelig omsorg og utviklingsmuligheter til disse elevene. Dette skjer eksempelvis når enkelte har behov for følge til svømming, fysioterapi eller terapiridning. Når elever i slike tilfeller må ha følge av to personer, oppstår det knapphet på ressurser i forhold til opplegget for andre elever i skolefritidsordningen.

På ungdomstrinnet løses tilsynsbehovet på ulike måter. Åsveien og Dalgård har i utgangspunktet ressurser til drift av SFO for alle sine elever i skoleåret, men knappe ressurser har ført til et redusert tilbud i skoleferiene. Breidablikk, Flatåsen, Charlottenlund, Strindheim, Rosten og Tonstad gir et helhetlig tilbud for grupper eller enkeltelever. Kombinerte barne- og ungdomsskoler utnytter i en del tilfeller SFO som base også for dagtilbudet til ungdomsskoleelever med særlige behov. De faste tilbudene finansieres gjennom tildelingen av spes.ped. midler. Opplegg for enkeltelever finansieres i noen tilfeller også av barne- og familietjenesten. Skolene har ulik praksis når det gjelder foreldrebetaling.

Ved overgang til videregående overtar fylkeskommunen ansvar for skoletilbudet. Fylkeskommunen har ikke ansvar for tilsyn utenom selve undervisningstiden. Før etableringen av Byåsen videregående, kjøpte fylkeskommunen videregående plasser fra Trondheim kommune for elever med *omfattende og vedvarende hjelpebehov*. Dette ga kommunen mulighet for å se skoletid og fritid i sammenheng. Etableringen av Byåsen videregående medførte til at ressurstilgangen for de skolene som hadde disse elevplassene ble redusert.

Rådmannen har inngått en foreløpig avtale med fylkeskommunen om et helhetlig skole-/dagtilbud ved Byåsen videregående skole for elever med multifunksjonshemming og til autister. Siste skoleår omfattet

Trondheim kommune

denne avtalen tilsyn utenom skoletid for 11 av totalt 14 Trondheimslever. Det er behov for tilsvarende ordninger for et mindre antall elever ved andre videregående skoler. Det kreves p.t. ikke foreldrebetaling for disse tilbudene.

Når det gjelder skolens ferier følger avtalen med Byåsen videregående skoleåret. Dette har ført til et udekket behov for dagtilbud og avlastning i skolens ferier for disse ungdommene. For grunnskole-elevene er det etablert særlige sommertilbud ved Åsveien og Dalgård skoler. Ved Åsveien er tilbudet knyttet til opplæringstilbudet for barn med autisme, der det ordinære SFO-tilbudet er stengt i 5 uker i sommerferien. For disse tilbudene er det beregnet en foreldrebetaling etter gjeldende reglement for SFO.

Ifølge foreløpige beregninger er kostnadene for å kunne møte behovene som er beskrevet i denne saken om lag 4,5 mill. kroner fra 2006, økende til 6,5 mill. i økonomiplanperioden. Anslaget forutsetter at ressursinnsatsen i grunnskolen i forhold til denne elevgruppen videreføres på dagens nivå.

I arbeidet med saken er det innhentet informasjon om hvordan disse utfordringene løses i kommunene Tromsø, Kristiansand, Fredrikstad, Sandnes, Drammen, Bærum og Bergen. Alle kommunene har tilsynsordninger for funksjonshemmede elever på ungdomstrinnet og i videre-gående skole. Tilbudet defineres gjennomgående som tilrettelagt SFO, gjerne tilknyttet skoler som har egen avdeling for eller grupper av elever med særlige behov. Ingen av kommunene krever foreldrebetaling for disse tilbudene.

Aktuelle tiltak

De ordinære ungdomsskolene i Trondheim tilrettelegger inneværende skoleår tilsynsordninger tilsvarende SFO for 17-18 funksjonshemmede elever til en årlig kostnad på 3,5 – 4,0 mill. kroner. Dalgård og Åsveien kommer i tillegg. Rådmannen legger opp til at de ordinære ungdomsskolene fortsatt skal ha ansvar for dette som et frivillig tilbud utenom skoletid. SFO-tilbudene ved Dalgård og Åsveien bør innbefatte ungdomstrinnet, slik at tilbudet her fremtrer som helhetlig for elevene. Rådmannen anslår at det vil være behov for økte ressurser i størrelsesorden 1-2 mill. kroner pr. år for å sikre dette.

Avtalene med fylkeskommunen om tilsvarende tilsynsordninger i videregående vil omfatte 14-16 elever på årsbasis. Antallet forventes å øke noe i takt med ungdomskullene fremover. Erfaringstall tilsier en snittspris på rundt 170.000 kr. pr elev/skoleår. Rådmannen anslår at det her vil være behov for en bevilgning på 2,5 – 3,0 mill. kroner pr. år for å sikre disse avtalene.

Behovet for dagtilbud i skolens sommerferie kan for barn i grunnskolen organiseres som egne sommertilbud i regi av Åsveien og Dalgård skoler. For ungdom i videregående skole kan tilbud fra kommunens dagsenter være et godt alternativ. Bruk av dagsenter før fylte 18 år vil gi ungdommene en mykere overgang til disse tjenestene som voksne. Rådmannen anslår at det vil være behov for en bevilgning på 1,0 - 1,5 mill. kroner pr. år for å sikre dette.

Konklusjon

Etter rådmannens oppfatning bør Trondheim kommune ha som ambisjon at barn og ungdom med omfattende hjelpebehov får et helhetlig skole-/dagtilbud i grunnskolen og i videregående skole. Vurdering og avklaring av et slikt tilbud er også forutsatt i plan for helhetlige habiliterings- og rehabiliteringstjenester 2005-2008.

Fordi disse ordningene erfaringsmessig er kostnadskrevende, er god utnyttelse og samordning av ressurser er svært viktig. Rådmannen legger i denne saken opp til å øke den årlige ressursinnsatsen, slik at kommunens tilbud kan fremstå mer tydelig og forutsigbart.

Trondheim kommune

I følge forskrift til opplæringslova skal kostnadene for en SFO-plass regnes etter selvkost og fordeles mellom kommunen og foreldrene. Foreldrebetalingen følger oppholdstid pr uke uavhengig av om barnet har særlige behov. Selv om SFO opphører som lovpålagt tilbud etter 7 trinn, mener rådmannen at foreldrebetaling må videreføres når det etableres et tilsvarende kommunalt tilbud om tilsyn for barnet på ungdomstrinnet og i videregående skole. Tilbudene innrettes som frivillige og dekker tidsrom utenom skoletiden. Det samme gjelder de skisserte sommertilbudene ved Åsveien og Dalgård skoler. Det tilrås derfor at foreldrebetalingen følger samme regler som i skolefritidsordningen.

Referat fra drøfting med aktuelle arbeidstakerorganisasjoner følger som trykt vedlegg.

Rådmannen i Trondheim, 25.11.2005

Jorid Midtlyng
Kommunaldirektør

Lars Mostad
Rådgiver

Vedlegg: Referat fra drøftingsmøte den 23. november 2005

MØTEREFERAT

Møtet gjaldt:	Drøfting av politisk sak vedrørende tilsyn utenom skoletid for funksjonshemmede elever
Dato:	23. november 2005
Tidsrom:	09.00 - 10.15
Sted:	Rådhuset
Til stede:	Stein Ratkje og Brynhild Henriksen, Utdanningsforbundet Svein Olav Aarlott og Janne K. Bjørerås, Fagforbundet Lars Mostad, Bjørg Jacobsen og Åse Muller, rådmannens fagstab
Referent:	Lars Mostad
Kopi til:	

Forholdet til bruk av ressursene som ligger i skolebudsjettet

Det forutsettes at ungdomskolene skal ha ansvar for å tilrettelegge tilsynsordninger utenom skoletid for sine funksjonshemmede elever. Saken legger opp til at skolene som har slike elever, skal få tilført midler til å finansiere tilbudet før og etter skoletid.

Sommertilbudet ved Dalgård og Åsveien

Skoletilbudet ved Dalgård og Åsveien er byovergripende. Innenfor de rammene som ligger i saken og i budsjettforslaget for 2006, bør det være mulig for elever fra andre skoler å benytte sommer-tilbudet.

Kompetanse og kvalitet

Saken bygger på meldingen om skolefritidsordningen fra 2004, der det konkluderes med at det ordinære SFO-tilbudet i grunnskolen har god kvalitet og nødvendig kompetanse også i forhold til elever med særlige behov. Det legges det opp til at tilsynsordningene på ungdomstrinnet skal ha tilsvarende standard.

Foreldrebetaling

Utdanningsforbundet og Fagforbundet er i mot at det skal kreves foreldrebetaling for tilsynsordning uten om skoletid for elever med omfattende og vedvarende hjelpebehov.

Referatet fra drøftingsmøtet vedlegges saken.